

ሕድሕድ አፍልጠን ምክብባርን እምነ ኩርናዕ ንሓባራዊ ፖለቲካዊ ዕድ:-

ስማዊ መንግስቲ ህግደፍ ብኣጋ መሓውር ጭፍጨፋን ዓፈናን ከይዘርገሐ ኣብ መፋርቕ 90ታት ልኡላውነት ህዝብን ሕግን ብግቡእ ኣኸቢሩ ክዋሳእ ዘገድድ ህዝባዊ ጳጅጢ ክግበረሉ ይከኣል ነይሩ። ኣይፋለይ ኢሉ እንተሓንገደ ከኣ፡ ግዳማዊ ምልኪ ኣልጊስና ብዘቤታዊ ምልኪ ክንርገጽ ኣይተቓለስናን ስለዚ ኣይተድልየናን ተባሂሉ ካብ ስልጣኑ ክውገድ ይከኣል ነይሩ።

እዚ ዕድሜኡ ልክዕ ብሳንቡእ ሓደ ሰብ ዘስተንፍስ ጃንዳዊ ውዲታዊ ጉድለ፡ ህዝቢ ብሕግን ስርዓትን ክመርሕ ከመሓድር ብባህርን ተግባርን ከም ዘይበቅዕ፡ ግን ከኣ ሕሉፍ ስምብራት ባዕዳውያን ገዛእትን ኣብ ዜጋታት ዝነበረ ብፖለቲካዊ ንቕሓት ዘይጎልበት ጸቢብ ሃገራዊ ስምዒትን መዝሚዙ፡ ብከፋፊልካ ግዛእ ድሑር ሚላ፡ ዝነበረ ሃገራዊ ክብርታት ሃሪሙ፡ ናይ ህዝቢ ኣወንታዊ ሕልምታት ኣምኪኑ፡ ብኣጥፊእካ ምጥፋእ ፖለቲካ ለኪሙና ክዓርብዩ። ድሕሪት ክመልሰናዩ። ዘይተደላዩ ዋጋ ክኸፍለናዩ። ከዋርደናዩ ዝብል ኣስተምህሮ ዝህቡ ወገናት ስለ ዝነበሩ፡ ርግእ ኢልካ ምኻድ፡ ንዝወሃብ ዝነበረ ኣስተምህሮ ብግቡእ ስሚዕካ ምስትምቓር፡ ኣብ ጉዳይካ ተጸባዩ ዘይኮነስ ቀጥታ ተዋሳኢ ናይ ምኻን ድልውነት እንተዝነበር ብዘይ ጥርጥር ከምዚ ሎሚ ኮይናዮ ዘለና ኣይምኽናን።

ፖለቲካዊ፡ ቁጠባዊ፡ ጸጥታዊ መትንታት ሃገር ተቐጻጸሩ፡ ናይ ጥፍኣት መሓውሩ ከይዘርገሐ፡ ኣብ ሓጺር ግዜን ብውሑድ መስዋእትን ንምጽራጉ ዝነበረ ዕድል፡ ካብዘይ ፖለቲካዊ ንቕሓት፡ ኣብ እዋኑ ብዝነበረ ስምዒታዊ ረስኒ መኸኑ። እቲ ኣቐዲሙ ብገለ ፖለቲካዊ ንቕሓት ቅድሚት ዝሰጎሙ ወገናት ዝተዋህበ ትንቢት ዝመስል፡ ወድዓዊ ፖለቲካዊ ገምጋም ኣብ ተግባር ከይትርጎም፡ ስልጣን ህዝቢ ተጨውዮ ኣብ ኢድ ሓደ ሰብ እናተጠቐለለን ብበትሪ ዝተበሃልካዮ ግበር እናተባህለን/ውን ማሕለኻ ፖለቲካዊ ድሕረት ቡቲኸካ፡ ንመሰልካ ብሓባር ደው ምባል ኣይተኻእለን። በዘም ዝሰዕቡ ኣዕናውቲ ምኽኒያታት።

ሓደ ንዘይደሞክራሲያዊ ባህሪኡን ጸረ-ህዝቢ ተግባሩን ካብ ዘይምርዳእ፡ ተዋጊኡን ኣዋጊኡን መሪሑ ነጻነት ዘምጸኣን ሃገር ናይ ምምራሕ ፖለቲካዊ ዓቕምን ብቕዓትን ዘለዎ ንሱ ጥራሕዩ ዝብል ግጉይ ሚዛን። ካልኣይ፡ በዓል ቤት ናይቲ ንነጻነት ዝተኻየደ ቃልስን እታ ሃገርን ከምኡ-ውን ምንጪ ፍልጠትን ምንጪ ቁጠባን ህዝቢ ባዕሉ ምኻኑ ብምዝንጋዕ፡ ነቲ ጉድለ ልዕሊ ህዝቢ ጌርካ ምስራዕ። ሳልሳይ፡ ጎዳእነቱን ተቓምነቱን ብግቡእ ከይገምገምካ ብዓይኒ ዕሙት ጌጋ ይፍጸም ኣሎ ዝብል ድምጺ ንዘስምዑ ወገናት፡ መሪሕነት ስማዊ መንግስታዊ ጉድለ ንዝፍብርኹ ናይ ጸለመ ኣስማት ከም ዘለዎ ወሲድካ ምድጋም ምኽናን። ንኣብነት ሓምሻይ መስርዕ፣ ከደዓት፣ ነዳያት፣ጀሃዳውያን፣ ትሕቲ ሃገራውያን፣ ወያነ ዝብል ኣብ ኣፍልጠ ዘይተመሰረተ ወፍሪ ምክያድ። ራብዓይ ውሽጣዊ ጸገምና ጎረቤትና መታን ከይሰምዕዎ ዋላ ሰብኣዊ ክብርና ይገሃስ፡ ንሳቕ ብምስጢር ዓቂብና ንጸመም ...ወዘተ ዝብሉ ድሑራት ኣረኣኢያታት ነዚ ሎሚ ንርከበሉ ፖለቲካዊ ውድቀት ናቱ ተራ ተጸዊቱዩ።

እዚ ብሓፈሻ ከም ህዝቢ ዝነበረን ዛጊት-ውን መሊኡ ዘይተወገደን ዝንቡዕ ኣረኣኢያታት ኮይኑ፡ ካብ ኣብራኽ ህዝቢ ዝወጽኦ ኣንጻር ምልኪ ንደሞክራሲያዊ ለውጢ ንቃለስ ኣለና ዝብላ ገለ ፖለቲካዊ ውድባት-ውን ካብዚ ድሑር ፖለቲካዊ ኣረኣኢያን ገምጋማት-ዚ ሓራዮን ዝበሃላ ኣይኮናን።

ሕቶ ሓቀኛ ምሕዝነትን ሓድነት ንኣብነት ኣብ ቃልሲ ኤርትራ ነዊሕ ታሪኽ ዘለዎ ግን ከኣ ክሳብ ሎሚ መልሲ ዘይረኽበ ዛዕባዩ። ኣድላይነት ሕቶ ሓቀኛ ምሕዝነትን ሓድነትን ፖለቲካዊ ሓይልታት ትማሊ ኮነ ሎሚ ህያውዩ። ትማሊ ማለት ቅድሚ 1991 ኮነ ሎሚ ኣብዚ ጸረ-ዘቤታዊ መግዛእቲ ዝካየድ ዘሎ ህዝባዊ ቃልሲ ግቡእ መልሲ ዘይረኽበሉ ምኽንያት፡ ካብ ዓቕሚ ናይቶም ተውሳኢቲ ሓይልታት ንላዕሊ ስለዝኾነ ኣይኮነን።

ገዢና ባጀት፣ ብዙሕ ሰራዊት፣ ዝተራቐቐን አጽዋር ኩናት፣ ልዑል ምሁራውን ፖለቲካዊ ዓቕምን ስለ ዝጠለብሞ እዚ ጠለባትዚ ክርከብ ብዘይምኽአሉ ዘይተመለሰ ሕቶ ኣይኮነን።

ቅድሚ 1991 ኮነ ድሕሪኡ ሕቶ ሓቀኛ ምሕዝነትን ሓድነትን ፖለቲካዊ ሓይልታት ኤርትራ ዘተመለሰሉ ቀንዲ ምክንያት ኣብቶም ተዋሳኒቲ ብሓፈሻ መሪሕነታዊ ኣካላት ድማ ብፍላይ ፍትሓዊ ኣጠማምታ ዘይምህላውዮ። ልዕሊ'ቲ ንስለኡን ንድሕነቱ ንቃለሰሉ ኣለና ዝብልዎ ህዝቢ፣ ኣብ ሕድሕዶም ዝነበረን ዘሎን ብርግኣት ምድምማጽ ሓደ ነቲ ካልእ ኣፍልጦ ምሃብን ምክብባርን ጠፊኡ፣ ኣብ ናይ ኣነ ወይ ንስኻ ተራን ድሑርን ህልኽ ተኣሲሮም ብምህላዎምዮ። ፍትሓዊ ኣጠማምታ፣ ሕጋዊ ተሓታትነት፣ ግሉጽነትን ሓባራዊ ስምዒታት ብኸምቲ ዝድለ ተወኒኑ እንተዝነበር፣ እቲ ኣሎ ዝበሃል ናይ ስነ-ሓሳብ፣ ተመክሮ ኮነ መልክዕ ውደባ ፍልልያት ብሓባር ከይትሰርሕ ኣይምግንቀጸን።

ብሓሳብን ብተግባርን ኣብ ሓቀኛ ሓድነት ምምጻእ እንተዘይተኻኣለ፣ ኣብ ሓደ ዘየምጽኡ ናይ ኣረኣእያ ፍልልያት ብኣፍልጦ ብግሉጽነት ብደሞክራሲያዊ ኣገባብ ኣመሓዲርካ፣ ብሓባር ከሰርሑ ኣብ ዝኸለሉ ነጥብታት ማለት ዝብተን ዘሎ ህዝቢ፣ ሓደ ሰብ ዝዋጋየሉ ዘሎ መሬታዊ ልኡላውነት ምድሓን ማእከል ዝገበረ ሓቀኛ ምሕዝነት ፈጠርካ ኣንጻር ናይ ሓባር ዘቤታዊ ጸላኢ ብሓባር ምቅላስ ይከኣል ነይሩ። ሕጂ'ውን ይከኣልዮ።

እንተኾነ ግን እቲ ገለ ኤርትራ ንዕኡ ዝያዳ ከም ትብጸሖን ዝያዳ ድማ ከም ዝተቐለሰላን ድሕሪት ተመሊሱ ኣብ ገድሊ ዝተጸንበረሉን ኣብ ዓውደ ኩናት ዝወግለሉን እናጸብጸብ፣ ንኹሉ ካብ ግፍዕታት ምልኪ ዝብገሰ ናይ መሰል ሕቶን መልክዕ ውደባን ብላዕሊ ኮይኑ ብዓይኒ ንዕቀትን ትምክሕትን ክትህልው የብልኩምን ኢሉ ዝድምድም ኣሎ። እቲ ካልእ ድማ ብኣንጻሩ ብሰማዊ መንግስቲ ተገፊዕና ተንኒና ኣድልዎ በጺሑና ተገዲድና ኣብ ቃልሲ ኣቲና ክንሰና፣ ኣብ ደምበ ደለይቲ ፍትሒ'ውን ወጽዓና ክሰምዑ ሓቢሮም ክቃለሱን ይትረፍ፣ ህላዌና ዘይደልዩ ብቋንቋ ህግደፍ ገይሮም ኣንጻርና ዝወፍሩ ኣለው። ስለዚ መን ንመንዩ ካብ ኤርትራ ከውጹኦ፣ መን ንመንዩ በዚ ተቐለሰ በዚ ኣይትቃለስ ኢሉ ከፍቅደሉን ክውስነሉን ክነረኣ ኢና ዝብል፣ ፈታውን ጸላእን ዘይፈሉ፣ ነቶም ትምክሕተኛታትን ንሶም ዝበቐልሉ ውጽዕ ህዝብን ብሓደ ዓይኒ ዝርኢ ጸቢብ ኣተሓሳስባ ኣሎ።

ትምክሕትን ጽብትን ክልቲኦም ድሑራት ኣተሓሳስባታትዮም። ክልቲኦም ጸረ-ደሞክራሲን ጸረ-ሓቀኛ ምሕዝነትን ሓድነትን ኣረኣእያታትዮም። ብጠንቅን ሳዕቤንን ደረጃ ክግለጹ እንከለው ግን፣ ትምክሕታዊ ኣረኣእያ ጠንቂዮ። ጽብት ካብ ትምክሕታዊ ኣረኣእያ ዝውለድ ሳዕቤንዮ። ትምክሕትን ጽብትን ኣብ ግዜ ብረታዊ ቃልሲ ንሃገራዊ ነጻነት ነይሩ። ሎሚ ኣንጻር ዘቤታዊ ጸላኢ ኣብ ዝካየድ ዘሎ ቃልሲ ኣብ ልዕሊ ህዝባዊ ደሞክራሲ ቸቸ ይብል ኣሎ።

ሎሚ ካብ ዝኾነ ግዜ ንላዕሊ ከም ጥሙር ህዝብን ልኡላዊት ሃገርን ኣብ ኣሰካፊ ኩነታት ወዲቕና ንርከብ። ስለዚ ከኣ ካብዚ ኣሰካፊ ኩነታት ክንወጽእ ጥምረትና ይጥለብ ኣሎ። ፍልልይና ብዘየገድስ ሓቢርና ክንሰርሕ ኣለና ዝብል ድምጺ'ውን ሓድሽ'ኳ እንተዘይኮነ ብጸዕቂ ይስማዕ ኣሎ። ብሓቂ ድማ ካብ ህላዌ ናብዘይህላወ ነንቆልቁል ስለ ዘለና፣ ቀዳምነት ንድሕነሉ ባይታ ክንፈጥር ኣለና። እንታይ ዓይነት ባይታ? ሓደ ምስ ገዛእ ነብስና ብግቡእ ክንረዳዳእ ኣለና። ወኒነዮ ዘለኹ ሓሳብ ፍትሓዊ ድዩ? ደሞክራሲያዊ ድዩ? ህዝባዊ ድዩ? ምስ መሓዞት ውድባት ሓቢርካን ተኸባቢርካን ንምቅላስ ዝዕድም ድዩ? ወይስ ብኣንጻሩ? ብግቡእ ነብስናን ውድብናን ክንፍትሽ ይግበኣና። ካልኣይ፣ ኣብ ሓደ ንምጻእ ክበሃል እንከሎ ሓሳብ ምበር ኣካል ከም ዘይኮነ ተገንዚብና፣ ሓደ ነቲ ካልእ ከም ውጽዕ ከም ናይ ቃልሲ መሓዘ ብግልጺ ክፈልጠን ክኸብርን ኣለዎ።

ስለምንታይ? ቀዳማይ ጸላኢ ህዝብታት ኤርትራ እንኮ ሰባዊ ስማዊ መንግስታዊ ጉጅለ ህግደፍዮ። ጠንቅን ተሓታትን ናይ ውድቀትና ንሱዮ። ብሓባራዊ ቃልሲ ክለግስ ዘለዎ'ውን ንሱዮ። ኣብ መንጎ ደለይቲ ፍትሒ

ናይ ርእይቶ ወይ ማላ ፍልልይ ምበር ብጸላእነት ዝምደብ ሓይሊ የለን። ኩሉ ብሰማዊ ጉድለ ዝተገፍዐ። ኩሉ ድማ ንውድቀት ሰማዊ ጉድለ ዝቃለሰዮ። ከም ህዝቢ ከም ሃገር ንጠፍኦ ስለ ዘለና ሓቢርና ንሰራሕ ክበሃል እንከሎ ምበኣር ኩልና ብህግደፍ ዝተገፋዕና፡ ኩልና ድማ ኣብ ህልውናኡ ረብሓ ዘይብልና፡ ንውድቀቱ ድማ ንቃለስ ዘለና ናይ ቃልሲ መሓዙት ምጃና ብንቕሓት ምርዳእን፡ ብኡ መጠን ሓደ ነቲ ካልእ ልባዊ ናይ ብጻይነት ናይ ቃልሲ መሓዛ ኣፍልጦን ክብርን ክህቦ ይግባእ።

ኣብ ሓደ ክመጽእ ዘለዎ ምስ ነብሱ ዝተዓርቀ፡ ምስ ካልኣት ሓቢሩን ተኸባቢሩ ክሰርሕ ድልዊ ዝኾነ ፍትሓዊ ኣረኣእያዮ። ሓደ ነቲ ካልእ ኣፍልጦን ክብርን ኣብ ዘይህበሉ፡ ትምክሕትን ጽበትን ኣብ ልዕሊ ጎደና ሓቀኛ ምሕዝነትን ሓድነትን ላዕለዋይ ባይታ ሒዞም ኣብ ዘሸካዕልሉ፡ ንጠፍኦ ስለ ዘለና ኩሉ ፍልልያትና ገዲፍና ሓደ ንኹን ዝብል ጸውዒትን ግን፡ ንዝሓለፍናዮ ስርሕ ፍንጥሕ ተመክሮ ዝደግም ምበር ፈታሕ ዘምጽእ ኣይኮነን። ብስመ ሓድነት ተዓዳዲምካ ብኣካል ኣብ ሓደ ኣዳራሽ ምእካብ ከቢድ ኣይኮነን። ኣዝዩ ቀሊልዮ። ኣብ ሕድሕድ ኣፍልጦን ምክብባርን ዝተመሰረተ ምትእኽኻብ እንተዘይኮይኑ ግን ኣይኮነን ሓቢሩ ሰጢሙ ክሰርሕ፡ ካብ'ቲ ኣዳራሽ ውጽእ ምስ በለዮ ኣብ ናይ ቃላት ኩርባባ ዝኣቱ። ስለዚ ሎሚ ከም ህዝብን ሃገርን ኣብ ኣዝዩ ኣሰካፊ ወቕቲ ምህላውና ናይ ብዙሓት ቀልቢ ምርካቡ ጽቡቕ። ሓደ ኮይና ንቃለስ ዝብል ቡብኸባቢኡ ዝስማዕ ዘሎ ድምጺ'ውን ቅቡል። ብሓደ ኮይና ክንቃለስ ግን ብሓሳብ ክንናበብ ኣለና። ኣፍልጦ ክንወሃብ ኣለና። ክንከባብር ድማ ኣለና። ስለምንታይ፡ ሕድሕድ ኣፍልጦን ምክብባርን እምነ ኩርናዕ ንሓባራዊ ፖለቲካዊ ዕዮ ስለ ዝኾነ።

ብሓልዮት ደሞክራሲያዊ ግንባር ሓድነት ኤርትራ ዝፍኖ፡ ድምጺ ሰላምን ደሞክራሲን ኤርትራ፡ 04-02-2019